

Г-117

БИБЛИОТЕКА

Л. 4266

Поштарина плаћена у готову

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК У ШКОЛИ

8-9

НОВЕМБАР — ДЕЦЕМБАР 1955 — БЕОГРАД

Седма књига нове серије „Нашег језика“ почиње расправом проф. А. Белића „Друштвени утицаји на развитак српскохрватског књижевног језика“. Проф. Белић прати развитак књижевног језика Срба и Хрвата од стварања словенске писмености, тј. од времена Ђирила и Методија, па до наших дана, и објашњава друштвене корене сваке етапе тога развитка посебно. Задржавајући се нарочито на грандиозном делу Вукову, анализира историску повезаност Караџићеву са великим уставничким покретом српског народа почетком XIX века. Професор Белић, исто тако, потанко анализира развитак српскохрватског књижевног језика од Вука до наших дана и то посебно у источном и западном центру нашег књижевног језика. Своју расправу проф. Белић завршава надахнутим позивом да се пуно језичко јединство наше заснива и заснује на богатој лексичкој ризици свих наших крајева, на слободи језичког стварања, на правилности и љубави ка чистоти језика.

Проф. М. Стевановић објављује у овој свесци НЈ врло студиозну расправу „Граница слога у речима српскохрватског језика“. Аутор је, најпре, дошао до закључка да „изговорна граница у вези са сугласничким групама у средини вишесложних речи долази: а) непосредно иза дугих вокала а испред целе групе сугласника, која припада другоме слогу ... са јединим изузетком када се на првоме месту налази сонант *j*, који је ... неодојив од вокала испред себе, те граница слога иде иза њега а испред осталих сугласника ...; б) иза кратких вокала претходног а испред целе сугласничке групе наредног слога ако је у тој групи на првоме месту неки фрикативни сугласник или било која африката ... са јединим изузетком када и на другоме месту у сугласничкој групи долази сугласник с гласовним елементима сличне природе; в) опет иза кратког

вокала а испред групе од два сугласника када се у њој на другоме месту налази неки прави (а не носни) сонант, а непосредно испред њега је било који други сугласник, уколико то није који сонант исте природе, у коме случају први сонант припада првоме а други другоме слогу“. — У другом закључку проф. Стевановића истиче се да „граница слога развија сугласничку групу иза кратких вокала ако је у тој групи први неки експлозивни а други било који сугласник сем правих сонаната, који себи привлаче све, па и експлозивне сугласнике“. — Трећи закључак проф. Стевановића односи се на носне сугласнике *м, н и њ*: „они нису прави сонанти већ експлозивно-сонантни сугласници, и зависно од тога да ли је у њима развијенији први или други од ових елемената, они се понашају или као експлозивни сугласници или као сонанти“. — Најзад, проф. Стевановић посматра ове закључке и са практичне стране, препоручујући слободнију примену ових принципа.

Милица Станић у чланку „Грепсти и гребати“ на документован начин износи мишљење да и глагол гребати треба сматрати као књижевну реч. Да напише овај чланак, Станића је навела једна језичка поука објављена у ранијој свесци НЈ а у којој се облик разгребати оглашава неправилним. — Уредништво НЈ, објашњавајући разлоге што је у поминутој језичкој поуци заузет такав став, у исто време истиче оправданост Станићевог става.

Као последњи, у овој је свесци НЈ објављен чланак проф. К. Тарановског „Међународни славистички састанак у Београду“.

На крају, на пуних 14 страна објављене су бројне језичке поуке које се, као и увек, одликују разноликошћу и актуелном инструктивношћу.

Б. Николић

ПОРЕМЕЋАЈИ СЛУХА И ГОВОРА

(часопис за рехабилитацију глувих, наглувих и логората)

Издавачко-штампарско предузеће Централног одбора Савеза глувих Југославије „Космос“ покренуло је 1955

у Београду, часопис „Поремећаји слуха и говора“ који ће излазити четори пута годишње. У Уредивачком одбору